του **Θωμά Τσαλαπάτη**

Κάθε τόσο ξεπηδούν φαινόμενα με την επιμονή της εμμονής, την επαναληπτικότητα του λόξιγκα, το βάρος του τίποτα. Τάσεις που γίνονται μόδες και αργότερα υστερίες. Ανόητα τραγούδια, γελοίοι χοροί, μαζικές πράξεις βιντεοσκοπημένες από κινητά, μοιρασμένες στις οθόνες. Πράξεις βλακώδεις, που αναπαράγονται αυτάρεσκα σαν ένα τίποτα που ξορκίζει όλα τα άλλα, τα πραγματικά τίποτα. Το τίποτα δεν είναι απλά αποδεκτό, μπορεί ταυτόχρονα να είναι φιλάνθρωπο, επικερδές, να είναι μόδα και τελικά ένα τίποτα τόσο σημαντικό ώστε να εξορίζει τα οποιαδήποτε κάτι. Το Gangnam Style, το ‘‘πουλάκι τσίου’’, ο Gummy bear, το Harlem Shake και τόσες άλλες αφόρητες χαριτωμενιές. Στη γυμνότητά τους τα γεγονότα αυτά περιγράφουν μια όψη του κυρίαρχου μαζικού πολιτισμού: ένα φαινόμενο μπορεί να μην έχει το οποιοδήποτε περιεχόμενο, την οποιαδήποτε αισθητική αξία, τον οποιοδήποτε λόγο ύπαρξης. Η μαζική του αποδοχή, όμως, είναι αρκετή ώστε να γεννήσει μίμηση, η επανάληψη τροφοδοτείται από την επανάληψη, μεγεθύνοντας τον άδειο εαυτό της τρεφόμενη από τη σάρκα της. Η τελευταία από αυτούς τους ανέμπνευστους χαβαλέδες με τον τρόπο της υστερίας είναι το ice bucket challenge.

Το γαϊτανάκι της αυτοταπείνωσης

Το Ice Bucket Challenge, γνωστό και ως ALS Ice Bucket Challenge, είναι μια δραστηριότητα που περιλαμβάνει την αναποδογύριση ενός κουβά με παγωμένο νερό στο κεφάλι κάποιου για την προώθηση της ευαισθητοποίησης της νόσου αμυοτροφική πλευρική σκλήρυνση (ALS) και να ενθαρρύνουν τις δωρεές για την έρευνα. Απαραίτητη φυσικά είναι η βιντεοσκόπηση του γεγονότος και η επίδειξή του στο διαδίκτυο. Το φαινόμενο ξεκίνησε στα μέσα του 2014 και άρχισε να παίρνει μαζικές διαστάσεις λόγω των μέσων ενημέρωσης και των μέσων δικτύωσης. Η ημερομηνία γέννησης του ice bucket challenge με την μορφή που το γνωρίζουμε σήμερα(είτε το θέλουμε είτε όχι), υπήρξε η 15η Ιουλίου του 2014, όταν ο παρουσιαστής του The Today Show του NBC, Matt Lauer αυτομπουγελώθηκε μπροστά στο

κοινό. Την ίδια ημέρα, άνθρωποι άρχισαν να αυτομπουγελώνονται δημοσίως για καλό σκοπό, προκαλώντας ταυτόχρονα συναδέλφους, φίλους και εχθρούς σε αυτό το κουραστικό πανηγύρι.

Αθλητές, παρουσιαστές, ηθοποιοί, πολιτικοί και επιχειρηματίες, τσαλάκωσαν την εικόνα τους ώστε να αποδείξουν πως είναι κοινοί θνητοί, γενναίοι ώστε να απαντήσουν στην πρόκληση, ευαίσθητοι ώστε να δώσουν νόημα στο μπουγέλωμά τους. Ο LeBron James, ο Justin Bieber, ο Matt Damon, ο Mark Zuckerberg, ο Bill Gates, ο Τρύφωνας Σαμαράς είναι μόνο μερικοί από τους χιλιάδες που συμμετείχαν σε αυτό το γαϊτανάκι της αυτάρεσκης αυτοταπείνωσης. Πρόσφατα η γερμανίδα πολιτικός και υποψήφια των Πρασίνων για την προεδρία της Ευρώπης, Σκα Κέλερ, συμμετείχε στο Ice Bucket Challenge, προκαλώντας τους Αλέξη Τσίπρας, Μάρτιν Σουλτς και Ούρσουλα Νονεμάχερ. Ας ελπίσουμε πως ο Αλέξης Τσίπρας δεν θα δεχτεί την πρόκληση, ή έστω πως αν το πράξει δεν θα συγκρίνει το Ice Buckett Challenge, με τον αγώνα των Ζαπατίστας.

Η φιλανθρωπία ως πόζα

Δεν είμαι σίγουρος γιατί με εκνευρίζει τόσο πολύ το Ice Bucket Challenge. Ίσως λόγω της εκνευριστικής εξωστρέφειάς του, ίσως λόγω της αλλεργίας προς οποιαδήποτε άκριτη μαζική υστερία, ίσως λόγω της απόστασης ανάμεσα στην χαρά της πράξης και της αρρώστιας για την οποία υποτίθεται ότι έχει στηθεί όλη αυτή η βλακεία. Ή ίσως γιατί είμαι βέβαιος πως το αντίστροφο της σοβαροφάνειας δεν είναι η καραγκιοζιά. Μερικές πράξεις είναι καλύτερο να μένουν χωρίς νόημα όπως το μπουγέλο του σχολείου. Η ομορφιά του κάθε παιχνιδιού είναι πως το νόημά του είναι ακριβώς το ίδιο το παιχνίδι. Το να προσδίδεις νόημα σε μια πράξη μέσω της φιλανθρωπίας δεν φέρνει ως αποτέλεσμα μόνο την καταστροφή της άνευ νοήματος ανέμελης διαδικασίας. Δεν είναι απλά ψυχαναγκασμός, είναι υποκρισία. Το Ice Buckett Chalenge είναι ουσιαστικά η φιλανθρωπία ως ματαιοδοξία και πόζα. Ένας τρόπος για να διαφημίσεις το πόσο ευαίσθητος είσαι επιδεικνύοντας ταυτόχρονα το στήθος και τους κοιλιακούς σου. Ο Νάρκισσος που πνίγεται σε έναν ψηφιακό κουβά με παγάκια…

Το μόνο που είχε κάποιο νόημα μέσα σε αυτή τη μόδα του καλοκαιριού, ήταν μια παραλλαγή του Ice Buckett Challenge από την Παλαιστίνη. Θέλοντας να περιγράψουν την αντίθεση της δικής τους κατάστασης με τον ανέμελο και μπουγελωμένο δυτικό κόσμο, μια ομάδα παλαιστινίων τράβηξε ένα σύντομο βιντεάκι μέσα στα ερείπια. Θέλοντας να τονίσουν το γεγονός πως στις περισσότερες περιοχές της Παλαιστίνης μετά τους βομβαρδισμούς δεν υπάρχει νερό ή ρεύμα, ο κουβάς με τον οποίο περιλούζονταν οι συμμετέχοντες ήταν γεμάτος με χώμα. Και στην συνέχεια, με πέτρες και κομμάτια από ερείπια. Και τέλος με κόκκινη -σαν

το αίμα- μπογιά. Αυτή είναι και η εικόνα του φετινού καλοκαιριού: δυο νεαροί Παλαιστίνιοι να στέκονται λουσμένοι στο αίμα και γύρω τους ο άλλος, ο πέρα κόσμος να μπουγελώνεται αυτάρεσκα για καλό σκοπό.

Πηγή:“Η εποχή”